

hvorledes det forholder sig med danske Børns Evne til at skrive deres Modersmaal. Hvis man skal have et rigtigt Billede, bør man dele Eleverne i Grupper, saaledes at man undersøger, hvor mange Procent der kan besvare Opgaverne fuldt ud fyldestgørende, hvor mange Procent der kan besvare dem nogenlunde, og endelig, hvor mange Procent der er helt nede paa et Lavmaal, saaledes at deres Svar er uantagelige. Hvis man havde baaret sig saaledes ad — det viser et Forsøg, der anstilledes i en enkelt Skole —, vilde man være kommet til et langt mindre mistrøstende Resultat.

Der er dernæst en anden Fejlkilde, som ganske vist først fremkommer, naar man sammenligner de forskellige Skolers Arbejde. Den bestaar deri, at der i Landsbyskolerne gaar Børn af alle Samfundslag; der gaar saavel de velstillede Børn som de ubemidlede Børn, fraset et forsvindende ringe Procentantal, der sendes til Mellemskolen ude paa Landet eller i Købstæderne. Men inde i Købstæderne, og i ganske særlig Grad i de store Byer som Odense, Aarhus, Frederiksberg og København, er der foregaaet en meget betydelig Spaltning i Børnematerialet, saaledes at Folkeskolen — det, man i daglig Tale kalder Folkeskolen, med et ikke ganske træffende Navn — overvejende søges af Arbejdernes og den mindst bemidlede Middelstands Børn, medens derimod de økonomisk bedst stillede Forældre sætter deres Børn i andre Skoler. Følgen er den, at Elevmaterialet paa Grund af Forældrenes sociale Kaar er forskelligt i Landsbyskolerne og Købstadskolerne, og dette Forhold kommer ganske særlig til at spille en Rolle derved, at Børnenes erhvervsmæssige Arbejde har langt mere Indflydelse i Købstadskolen end ude paa Landet. Denne Indflydelse virker ind paa den Maade, at mange Børn paa Grund af deres erhvervsmæssige Arbejde møder ganske uoplagte til deres Skolearbejde og derfor ikke faar det Udbytte af Skolegangen, som de ellers kunde faa. Hertil kommer en endnu alvorligere Fejlkilde, som det er mig fuldkommen ubegribeligt, at man ikke har haft Øje for. Det er den, at man rundt om i en Mængde, ja næsten alle Købstæder udskiller af det, man i daglig Tale kalder Folkeskolen, et meget stort Procentantal af de allerflinkeste Børn og sender dem over i Mellemskolen. Det er en given Ting, at naar man saaledes kapper Skoven for de fineste Træer, maa den Rest, der bliver tilbage,

naar man kun prøver denne Rest, nødvendigvis give et Resultat, der ikke kan staa Maal med det, der kan præsteres andre Steder, hvor man ikke har foretaget en saadan Borthugst af det bedste Materiale. Dertil kommer den Fejlkilde, at man har foretaget Forsøget med alt for faa Børn, saaledes at det af den Grund er muligt, at Tilfældigheder er kommet til at spille en meget stor Rolle. Der bør slet ikke forsøges, saaledes som man har gjort, med de ganske faa Børn, der, undertiden rent tilfældigt, skal gaa ud af en Skole, nej, der bør forsøges med et meget omfattende Materiale af Børn, som efter Skolevæsenets Dom er hverandre jævnbyrdige, altsaa i de store Byer med Afgangsklassen, uden Hensyn til, om Børnene i denne Klasse er Børn lige ved den Alder, da de skal udskrives, eller Børn, der allerede i 12 eller 13 Aars Alderen er rykket op i Afgangsklassen, og som altsaa af Skolen er ansete for at være flinke Børn, der kan præstere det Arbejde, der skal gøres i den ældste Klasse. Naar man gaar den Vej, man her er gaaet, kan det føre til det Resultat, at det bliver de ældste, men svagest begavede Børn, der paa et givet Tidspunkt kommer til at gennemgaa Prøven, medens de yngre og velbegavede Børn, der med Lethed kunde bestaa den, er udelukkede fra den til Trods for, at de findes i Skolens Afgangsklasse og modtager ganske den samme Undervisning, som de ældre, men mindre begavede Børn, der bliver prøvet, har faaet.

Der er altsaa, synes det mig, en hel Række Fejlkilder, som nødvendigvis maa præge disse Forsøg og gøre, at de af denne Grund i Virkeligheden er værdiløse. Jeg ved ikke, om man paa det høje Sted, hvor man har Ansvaret for denne Prøve, har tænkt sig, at man ved at foretage nogle Hundreder forkerte Prøver og lægge dem sammen til sidst kunde komme til et brugbart Resultat. Men det er nu ikke efter min Mening ad den Vej, man skal gaa for at faa et brugbart Resultat.

Efter disse Bemærkninger om Fejlkilderne skal jeg tillade mig nogle Bemærkninger vedrørende selve Prøven, uanset om der var disse Fejlkilder eller ikke. Hvad man har prøvet, er blandt andet Elevernes Evne til at skrive Diktat. En Lærer dikterer altsaa for sine Elever en eller to Gange en forholdsvis vanskelig eller forholdsvis let Opgave, som Eleverne saa skal skrive. Ved denne Lejlighed faar man i det væsentlige kun prøvet en eneste Ting, nem-